

poorttorens uit de 15de eeuw die door een houten constructie met elkaar waren verbonden en slechts toegankelijk waren via een ophaalbrug over de slotgracht. Volgens een plan uit 1745 moest men nog doorheen twee andere poorten met bolwerk om in het stadje te geraken. Maar al deze versterkingen werden tijdens de diverse belegeringen vernield.

Langs het kasteel loopt U terug naar de bovenstad.

Hier lag de oude herberg "de Gouden Ster", al vermeld in 1639 en bestaande uit drie in elkaar verstrengelde bouwwerken. Links bevinden zich een oud kruis en twee linden : de plaats waar de wekelijkse biggenmarkt werd gehouden.

Op de wallen

Een splitsing in Y brengt U via een paadje wat hoger bij garages.

De gedenksteen maakt deel uit van de "Route van de Mensenrechten".

Vanop de zitbanken heeft U in de schaduw van de kastanjabomen een prachtig panorama over de vallei. De lange spoorviaduct met zijn 22 bogen overbrugt de Vesder. Verderop liggen de eerste uitlopers van het plateau de Herve.

U begeeft zich verder naar de bovenstad.

De stenen muur verbergt een aantal kazematten, munitiemagazijnen, die bij gelegenheid ook toegankelijk zijn.

Links tussen de huizen nrs. 118 en 124 : het linker huis is een laagbouw in blokstenen, het rechter een indrukwekkend gebouw omwille van zijn gevel en de 18de eeuwse kalksteen.

Wandeling buiten de poorten

U verlaat de "place" langs de noorderpoort, het kwetsbare punt van de vesting. Volg de linkermuur ten einde en neem het smalle paadje tussen muur en weide. Rechts ontdekt U een overblijfsel van de oude

slotgrachten. Aan een T-splitsing kiest U voor rechts en na ongeveer 200m bij een nieuwe T voor links.

Na 150m bemerkt U het kasteel dat als internaat voor de Franstalige Gemeenschap dienst doet. Het park bevat een grote verscheidenheid aan zeldzame bomen. U komt nu bij de boerderij van de "petit Halloux", waarvan de harmonieuze gevel in baksteen en roze kalksteen sinds 1774 de weg naar Goé afboordt. Volg de asfaltweg naar rechts tot aan de twee linden en de St.-Annakapel, achthoekig gebouwtje uit 1774, gerestaureerd in 1947. Onderaan ligt in driehoeksvorm het leengoed van de "grand Halloux", al vermeld in 1646 : gebouwen in een driehoek rond een binnenhof met ingangspoort.

Wenst U verder te wandelen, dan steekt U, met het kapelletje links van U, het kruispunt over. U volgt de oude weg naar Verviers die U bij de boerderij van "de Comagnes" brengt, een omvangrijk versterkt complex. Ze dankt haar naam "Comagnes" aan de vroegere gemeentegronen waarlangs de schapen liepen. Tegen de heuvel verderop ligt het waterzuiveringsstation voor het water van de Gileppedam. Een eindje lager, voorbij een oefenterrein voor paarden, neemt U bij de Y-splitsing over een 300-tal meter

Ontdek het middeleeuwse stadje Limbourg ...

Een brokje bewogen geschiedenis

Limbourg ligt op een hooggelegen vooruitstekende rots in een bocht boven de Vesder, een oude versterking in hoefijzervorm. De geografische ligging van de hoofdstad van het hertogdom Limbourg was jammer genoeg te strategisch om zijn inwoners een vreedzaam bestaan te waarborgen. De stad onderging talloze bestormingen, brandstichtingen en massieve verwoestingen die haar nagenoeg volledig met de grond gelijkmaakten.

Limbourg werd belegerd door de Germanen in 1101, de Brabanders in 1268, de Boergondiërs in 1404, de Spanjaarden onder Keizer Karel V, de Prinsen van Oranje in 1577, nogmaals door de Spanjaarden in 1648 (verdrag van Münster). De stad werd nadien bezet door de Fransen in 1675 : Zonnekoning Lodewijk XIV liet burcht en versterkingen ontmantelen alvorens ze drie jaar later aan de Spanjaarden over te leveren (verdrag van Nijmegen). Terug Frans geworden van 1701 tot 1703, viel Limbourg onder de belegeringen van legers uit Engeland, Oostenrijk en de Verenigde Provincies onder het bevel van de hertog van Malborough. Door het verdrag van Utrecht werd de stad weer Oostenrijks in 1715 om na de Franse Revolutie te worden ingedeeld bij het departement Ourthe. Ze raakte toen alle administratieve en gerechtelijke autonomie kwijt. Bij een felle brand in 1834 verdween tenslotte een aanzienlijk aantal oude woningen.

De "Place Saint-Georges"

Deze folder is een uitgave van de V.V.V. Limbourg

in samenwerking met het Huis voor Toerisme van het Vesderdal

Illustraties : Anne Liégeois

October 2001

De ongelijke bestrating is aangelegd met rivierstenen uit de Vesder.

Tegenover het schooltje bevindt zich een soort stenen tafel, geen dolmen of middeleeuwse marteltafel, maar de voet van een 18de eeuwse verdwenen stenen kruis.

Een vierkanten waterpomp met diepe put uit omstreeks 1510 herinnert aan de waterbevoorrading in geval van belegering; ze werd vervangen in 1791.

Vlakbij stonden het Perron, waar nieuwe burgers de eed aflegden en niet-conforme maten en gewichten werden stukgeslagen, en de gerechtsboom, waar publiek zitting werd gehouden.

De huizen rond het plein dateren uit de 17de, 18de en 19de eeuw. Naast woningen van vroegere magistraten met uitgebreide jurisdictie in het hertogdom treft men er nederige huisjes aan van ambachtslui en gewoon werkvolk. Sommige hebben hun vroegere elegante interieur bewaard : met stuc versierde plafonds, houtsnijwerk en schouwen in het roze marmer van Baelen.

Op de nrs. 43 en 45 bevond zich de oude herberg "Het Gouden Kruis", waar in 1669 de graaf de Medici en in 1781 de Oostenrijkse keizer Jozef II verbleven. De derde verdieping werd in de 19de eeuw toegevoegd.

De gevel op nr. 33 in baksteen en gemarmerde Limburgse kalksteen is zoals de mooie ingang van nr. 36 in Lodewijk XVI-stijl gebouwd; de roosters in smeedijzer en de ramen zijn bezienswaardig.

Lager op de "place" vertoont op nr. 22 de bovendorpel van de ingang een klein wapenschild uit 1687. En woning nr. 26 met een kleine nis in de gevel diende destijds als herberg.

De "Arvô"

In het oude stadhuis op nr. 30, merkwaardig omwille van zijn schitterende binnendecoratie, bevindt zich een indrukwekkende maquette van de versterkte stad in 1632. Opvallend : de huidige "place" bestond vroeger uit drie parallelle straten met midden erin : het oorspronkelijke, kleine stadhuis (1446-1675), dat als "schepenhuis" dienst deed. Men merkt ook duidelijk waarom de stad altijd aan de noorderzijde werd aangevallen : de zuidelijke poort was wegens de steile helling haast onbereikbaar voor de vijandelijke troepen. De "Arvô", geopend van mei tot oktober, is ook het ideale kader voor hoogstaande kunsttentoonstellingen.

Dit gebouw werd opgetrokken tussen 1681 en 1687 en diende als vergaderzaal voor de Staten van het hertogdom, en tot 1703 ook als zetel van het hoge gerechtshof en de feodale kamer. Men komt er binnen langs de "arvô", de "onderdoorgang". In de gevel boven de boog : het stenen blazoen van de stad met het Bourgondisch kruis en het jaartal 1681. De vensters van de bovenverdiepingen hebben hun gedrukt gebogen lateien bewaard. Het oudste stadzegel is op een reuzenstein op de ondermuur links afgebeeld, het

enige overblijfsel overigens van bovenvernoemd kleine stadhuis.

De Mariafontein

Ze werd opgericht in 1675 nadat de Franse bezetters ze hadden vernield. Ze wordt nog steeds bevoorrad door de waterput van het oude stadhuis.

Een gietijzeren beeld werd er in 1875 uit erkentelijkheid door de Limburgers op geplaatst : negen jaar eerder waren ze aan een cholerapeest ontsnapt die in de benedenstad voor ontelbare doden zorgde. Het huidige beeld uit 1960 is het werk van Joseph Gerard van Polleur.

De oude burcht

Het kasteel Poswick, het herenhuis bij de zuidelijke Ardense Poort beheerst de "place". Het is van recente datum (1910) en geeft een verfijnde aanblik. De nogal frappante gevel valt op door zijn talrijke vensters.

De Saint-Georgeskerk

Ze is helaas momenteel niet toegankelijk wegens restauratiewerken.

Dit middeleeuws gebedshuis in gotiek heeft moderne glasramen en fraaie zijaltaartjes uit de 18de eeuw. Het altaar

ter ere van O.L.V. van de Rozenkrans troont de H.H. Anna en Maria. Links bij het koor staat de theoteek (1520), een soort hoge gotische toren in drie verdiepingen met gebeeldhouwde taferelen uit het leven van Jezus. Hierin werd het H. Sacrament bewaard en uitgesteld.

Langs een trap met 28 treden kan de crypte worden bezocht die ooit diende als munitiedepot. Boven de afsluiting staat een geelkoperen Mariabeeld uit de 15de eeuw. De biechtstoelen zijn in Lodewijk XV-stijl. Het schilderij achteraan werd in de 17de eeuw vervaardigd door Damery (Luikse school).

Deze kerk is een echt kerkhof : meer dan 295 mensen werden er begraven!

Langs een steegje loopt U verder naar beneden.

Achter de tuinmuur lag het huis van de provoost : zie de inscriptie "Dominus providebit" (de Heer zal voorzien) op de bovenbalk. Tegen de noordelijke gevel van het laatste huis staan een grafsteen en Christusbeeld met Nederlandstalige tekst : een herinnering aan Anna de Hack, overleden in 1635. De

naastliggende trappen leiden naar een oude omgrilde put.

Aan de benedenpoort staat een dikke linde uit 1713 waaraan menig misdadiger werd opgehangen. De gevangenen brachten hun laatste nacht door in een kleine cel in de rots, tegenover de prachtige smeedijzeren gril van het kasteel van Andrimont, gebouw in 1862 maar door de Duitsers in 1914 platgebrand. Het middeleeuws kasteel, in 1781 door Jozef II van Oostenrijk afgedankt, stond op het grasveld rechtover.

Deze noordelijke toegang tot de versterkte stad werd verdedigd door twee vierkante torens, heropgebouwd tijdens de vorige eeuw. Ze herinneren aan de twee